

тому, що люди часто зверталися з питаннями, сімейного права і не мали можливості надати інформацію про доходи інших членів сім'ї, а також виникали труднощі з пенсіонерами та особами з інвалідністю, дохід яких трохи більше перевищував прожитковий мінімум і їм відмовляли. В нові редакції зазначається про те, що середньомісячний дохід осіб не повинен перевищувати двох розмірів прожиткового мінімумів для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, і для осіб з інвалідністю дохід яких не перевищує двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб. Також було доповнено і розширено положення деяких статей які стосуються внутрішньо переміщених осіб та осіб учасників бойових дій, якщо раніше допомога надавалася лише особам які отримали цей статус, то на даний час і особам, які стали на облік для отримання відповідного статусу. Розширення даних положень пов'язано безпосередньо із практичною діяльністю, оскільки у людей виникали труднощі із отриманням цих двох статусів і вони потребували правової допомоги, проте не могли її отримати, тому що на них ще не поширювалася дія закону. Тобто ми бачимо, те що дана інституція намагається забезпечити вторинною правовою допомогою більше осіб, які її потребують, а отже таким чином дає можливість реалізувати своє конституційне право, яке втілює принцип верховенства права.

Потреба в якісній правовій допомозі зростає, так все більше осіб звертаються за допомогою і це пов'язано із ситуацією в середині держави, більшість звернень надходить від працездатного населення, що свідчить про те що в суспільстві і державі щось не так. І система безоплатної правової допомоги значно розширюється і працює на надання інформації та консультацій правових, оскільки є великий перелік проблем із якими звертаються громадяни і вони за своєю суттю є однаковими, наприклад питання пов'язані із створенням ОСББ, щодо вартості комунальних послуг, пенсійні питання, управління земельними паями, тобто це типові, системні питання з якими зіштовхуються особи і не можуть вирішити самостійно через брак інформації або не розуміння законодавства в даних сферах. І тому система БПД спрямована не лише на вирішення проблем шляхом правових консультацій чи представлення інтересів, а й навчання громадян, щоб вони могли самостійно вирішувати типові проблеми. Тобто у даному випадку ми можемо зазначити, що система БПД долає правовий нігілізм серед населення і розширює правову свідомість громадян, що в подальшому можливо дасть підґрунтя для правового суспільства, яке буде знати як захищати свої права.

Отже, інституція БПД розвивається, змінюється і вдосконалюється для надання якісних послуг, розширює сферу своєї дії. І взагалі виступає тим елементом, що належним чином реалізує принцип верховенства права та гарантовані конституцією права осіб.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року / *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
3. Офіційний сайт Кординаційного центру з надання правової допомоги: <http://www.legalaid.gov.ua/ua/>.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянства і врегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції: Закон України від 19.05.2016 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1379-19#n66>.

Вагеник Богдан Дмитрович
студент юридичного факультету
Науковий керівник – д.ю.н., доцент Савіченко В.М.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ДЕМОКРАТИЧНІ ЗАСАДИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сьогодні актуальним є питання становлення демократії. Так, Україна, одна з багатьох країн, де центром великого механізму, виступає народ. Перелік кровопролитних подій та постійних конфліктів, стали причиною усвідомлення, що людське життя є найважливішою соціальною цінністю.

З прийняттям України незалежності, право людського голосу набуває чинності. З'являється можливість реалізувати своє бачення на першому етапі його створення. З появою таких змін, з'являються певні прогалини. Наслідком цього є поява страйків, мітингів, конфліктів та революцій. Все пояснюється тим, що можливість говорити, і бути вислуханим, це два різні поняття. Вищі органи

державної влади, діють на підставі прийнятих ними законів, спираючись на думку громад. Але, вони в широкому сенсі, можуть не спиратися, а діяти від їхнього імені. Тобто реалізовувати свої дії, не беручи до уваги, і не приділяючи сенсу, саме народові.

Суть демократії найкраще визначив президент А. Лінкольн, як правління народу, волею народу і для народу. Автор цих рядків використовує власне визначення, котре максимально обмежує можливість тоталітаризму маскуватися під демократію.

Оскільки проблеми демократії досліджують не лише політичні, а й юридичні науки, необхідно з'ясувати різницю в існуючих у них підходах до визначення цього поняття. Д. Ептер, з цього приводу висловився, що у демократії кожний закладений в законі або той, що міститься в настановах суспільства, принцип має характер об'єктивної політичної практики [6]. Для правознавця демократія – це, перш за все, принципи законності, закріплені в міжнародно-правових актах, конституціях, законах, які визначають верховенство закону, розподіл влади, прав і свобод особи.

Зазначимо, що, наприклад, в США діє правило, згідно з яким громадянин може зареєструвати петицію на сайті Білого дому і, якщо звернення набрало протягом місяця 100 тисяч підписів, президент офіційно розглядає цей документ [1]. Аналогічна норма була б дуже доцільна в нашому законодавстві з поправкою на кількість голосів на підтримку звернення. Враховуючи, що у США нараховується 321 млн. населення, що приблизно у вісім разів перевищує цей показник у нашій країні, можна вважати, що для підтримки ініціативи буде достатньо 10 тисяч голосів. Так, держава повинна надавати не тільки можливість говорити, а вміти вислухати рішення більшості.

М. Комар, зазначив, що рівність – це сутність демократії і найбільша загроза демократії. А. Б. Шоу зауважив, що демократія не може стати вище рівня того матеріалу, з якого складені її виборці [4]. Пересічних громадян відділяє від ефективної участі у політиці, зокрема та обставина, що вони нездатні усвідомити своє справжнє місце і значення в суспільстві.

Роль суспільства відіграє значну роль, в побудові сприятливих умов для існування. Досліджуючи взаємозв'язки держави і суспільства, доречним є проведення аналізу Конституції України. Головний дефіцит української демократії – ігнорування законів та непрацююча Конституція. В Україні вразливим місцем демократії є відсутність верховенства права і рівності усіх громадян перед законом. Дефіцит демократії спостерігається у порушенні балансу системи влади. Головними чинниками, які заважають просуванню Україні у напрямі до демократії, абсолютна більшість експертів вважає нерозвиненість, байдужість і пасивність громадянського суспільства, його розпорошеність, нездатність до об'єднаних дій. Другим за значимістю чинником експерти вважають неефективність судової системи, залежність судів від влади, далі – тотальна корупція у суспільстві, недемократичність влади, олігархічний характер економічної та політичної системи, вплив олігархів на ухвалення політичних рішень [2]. Більшість експертів згодні з тим, що головним рушієм, який може вивести Україну на демократичний шлях розвитку, має стати громадянське суспільство.

Сьогодні багато людей під словом демократія, розуміють зовсім різні речі. На думку О. Паліа, слід звернути увагу на наступне: «Наша демократія абсолютно драматичним чином не відрізняється від більшості східноєвропейських і навіть деяких західноєвропейських демократій. Так, десь бракує ще невідворотності закону. У нас демократія з елементами анархії. Іноді наша країна є більш демократичною, ніж західноєвропейські держави. Принаймні, такої свободи хаотичної в нас більше, ніж у багатьох західноєвропейських державах і навіть у Сполучених Штатах» [3]. С. Хантінгтон, наприклад, поєднуючи та аналізуючи процеси модернізації та демократизації, вважає, що запорукою успіху останньої є довготривалі реформи, що ведуть до підвищення складності, адаптивності політичної системи в цілому, секуляризації суспільного життя, раціоналізації структур влади, досягненню національної єдності тощо [4]. Нам потрібно зрозуміти, що демократія, як зазначав А. Турен, це не тільки політична система і справедливі вибори, це, насамперед, реальне визволення людського суб'єкту [5, с. 166-167]. Тобто, все це пояснюється тим, що люди мають своє бачення, вони прагнуть до змін та бажають жити в злагоді.

Отже, демократія поняття доволі зрозуміле не всім. Так, одні розуміючи його значення намагаються змінити щось. А ті, що не розуміють звинувачують інших. Суспільство здатне приймати участь у діяльності держави, проте для цього потрібно відмовитись від байдужості.

Література

1. Оніщенко О. Чи є в Україні народовладдя?: https://zaxid.net/chi_je_v_ukrayini_narodovladdya_n1346206.
2. Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва. Опитування: Стан демократичних свобод і демократії в Україні: опитування експертів: <https://dif.org.ua/article/stan-demokratichnikh-svobod-i-demokratii-v-ukraini-opituvannya-ekspertiv>.
3. Палій О.В. Україні зараз демократія, але з елементами анархії:

<https://www.radiosvoboda.org/a/29023795.html>.

4. STUDIES.in.ua. Теория и моделирование демократии: Особенности демократического перехода Украины.: <http://studies.in.ua/ru/teoriya-i-modelirovanie-demokratii-seminary/464-osoblivost-demokratichnogo-perehodu-ukrayini.html>.
5. Гальчинський А.С. Україна – на перехресті геополітичних інтересів. Київ: Знання України, 2002. 180с.
6. Латигіна Н. До визначення феномена демократії. Київ: Український науковий журнал «ОСВІТА РЕГІОНУ», 2013. С.19.

Васецький Олександр Юрійович

студент юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н. Ченік-Трегубенко О.С.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Необхідною умовою існування, самозбереження та прогресивного розвитку будь-якої держави є здійснення цілеспрямованої політики щодо захисту її національних інтересів. В Україні утворено цілісну систему органів державної влади, діяльність яких спрямована на забезпечення національної безпеки, особливе місце серед яких належить Службі безпеки України (далі – СБУ).

На СБУ, як на правоохоронний орган спеціального призначення національним законодавством покладено завдання здійснювати захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань із боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці [1, с. 128]. У межах визначеної законодавством на Службу безпеки України покладається компетенція щодо захисту державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб тощо [2].

На сьогодні у контексті розвитку національної системи безпеки для нашої держави першочерговими є питання інтеграції в НАТО та входження до Європейського союзу, внаслідок чого зростає рівень обороноздатності національної системи безпеки, рівень її конкурентоздатності на міжнародній арені порівняно з системами безпеки інших країн світу.

Водночас численні проблеми та неузгодженості, викликані недосконалістю законодавчої бази, неготовністю керівництва держави і самого народу до кардинальних змін, а також активна дія зовнішніх факторів гальмують узгодження національної системи безпеки з міжнародними стандартами. Зовнішніми факторами є дії окремих пострадянських країн, які унеможливають або відстрочують вступ України до НАТО та ЄС. Серед інших проблем, які існують у сфері національної системи безпеки, можна виділити такі: погіршення військової безпеки держави, її обороноздатності; відсутність чітко визначеної мети і необхідної волі будувати сильну державу, покладаючись на власні сили; корупція в ешелонах влади; відсутність чітких планів та направленості дій керівництва держави щодо їх реалізації; низька ефективність теперішнього міжнародного співробітництва у сфері оборонної промисловості, безпеки та спільної міждержавної взаємодії тощо [3, с. 115].

Проте, варто відмітити окремі позитивні зміни та нововведення, які сприяють покращенню складної ситуації навколо формування національної безпеки та підвищення її ролі на міжнародній арені.

У контексті співпраці України з НАТО необхідно відмітити активне просування нашої держави в рамках Плану дій щодо членства у НАТО. Зокрема, відповідно до Плану, Україна як потенційний кандидат у члени взяла на себе зобов'язання, виконання яких є ключовим аспектом на шляху до вступу у НАТО та зміцнення системи національної безпеки та підвищення її ролі на міжнародній арені.

Сьогодні в Україні за умов недосконалої інформатизації суспільства зволікання з її вирішенням призводить до величезних збитків. Для запобігання цьому потрібне плідне міжнародне співробітництво, яке зумовлене відсутністю досвіду розв'язання питання щодо створення сучасного інформаційного простору в Україні та системи його захисту. Однак більшу частину шляху щодо створення та